

vzgaja. Zatorej delajmo resno in marljivo; izgubiti moremo narod le jedenkrat.

Cerkvene zadeve.

Slavnost v čast blaženemu Petru Kaniziju na Dunaju.

Pred 300 leti je umrl mož, kateremu se ima Avstrija, posebno pa Dunaj zahvaliti, da se je pri nas ohranila sveta katoliška vera. Ko je namreč začetkoma 16. stoletja Lutrova kriva vera poplavila celo Nemčijo, Švico in Avstrijo, je mnogo katoličanov tudi na Avstrijskem odpadlo od svoje matere, sv. katol. cerkve. Zgodilo se je to pač tudi radi tega, ker je bila takrat duhovščina, svetna in redovna, zelo popačena. Prišlo je že tako daleč, da je oznanjeval v stolni cerkvi sv. Štefana na Dunaju krivoverski duhovnik Lutrove nauke. Nihče se ni zmenil več za sprejemanje sv. zakramentov.

V teh nevarnih časih vzbudi božja previdnost red jezuitov, ki so se uprli z vso močjo Lutrovi krivoveri. Izmed jezuitov je bil pa posebno imeniten Peter Kanizij, rojen leta 1521. v Nymwegen-u na Nemškem, umrl pa v Freiburgu na Švicarskem leta 1597., ki je blizu 4 leta z izredno gorečnostjo na Dunaju in v bližnji dunajski okolici skušal, zapeljane katoličane zopet pripeljati na pravo pot. Toda težko je bilo to delo. K njegovim nedeljskim pridigam je prihajalo k večjemu kakih osem starih ženic. Drugo ljudstvo se za cerkev ni več zmenilo. Leta 1553. je v praznik vnebovzetja blažene Device Marije obhajal Peter Kanizij bogato žetvo in zaužival veliko veselje; zakaj pa? Ker je ta visoki Marijni praznik osem ženie pristopilo k mizi Gospodovi.

Skoraj gotovo bi bila prekrasna dunajska stolna cerkva lastnina Lutranov, ako bi se ne bil toliko trudil blaženi Peter Kanizij, da se zaterejo novi krivi nauki. On je spisal tudi več knjig, med njimi katoliški »katekizem«, po katerem se še zdaj uči v naših krajih sv. vera. Blaženemu Petru Kaniziju na čast so razposlali sv. oče Leon XIII. prelepo okrožnico skočom na Nemškem, Avstrijskem in Švici ter popisali njegovo trudopolno apostolsko delovanje.

Temu možu na čast so se obhajale tudi na Dunaju te dni kaj lepe slavnosti. Pri sv. Štefanu so na tisti leci, na kateri se je oznanjevala začetkoma 16. stoletja že krivovera, na kateri je pozneje pridigoval Peter Kanizij, skozi štiri dni (dne 18., 19., 20. in 21. novembra) pridigovali pred ogromno množico Dunajčanov očetje jezuiti. V nedeljo, dne 21. novembra, so se pa v ta namen po vseh dunajskih cerkvah obhajale lepe svečanosti.

V dunajskem mestnem zboru pa je stavil odbornik dr. Porzer predlog, naj se v čast Petru Kaniziju imenuje ena dunajskih cest »Kanizijeva cesta«. Gotovo bodo vse te cerkvene in tudi necerkvene slavnosti, ki so se prirejale v čast blaženemu Petru Kaniziju, mnogo pripomagale, da se katoliška vera med Dunajčani še bolj oživlja.

Gospodarske stvari.

Dobri svéti za to in ono.

(Dalje.)

8. Da voda v kuhinji ne zmrzne.

V mrzlih kuhinjah in vežah se pogostoma pripeti, da voda v glinasti posodi zmrzne ter posodo razvrže. Ako hočemo temu priti v okom, denimo v posodo za

nožev konec navadne soli. Voda potem tudi ob velikem mrazu ne zmrzne tako kmalu.

9. Kako odpraviti pri kokoših uši.

Ko se kokoši in druga perutnina zvečer usedejo, položi se v kurnik nekoliko jelševih vejic. Uši močno ljubijo jelševo vonjavo in proti jutru so veje polne tega nadležnega mrčesa. Takrat se tudi veje poberó in sežgejo. Če se ponovi to nekolikokrat zaporedoma, odpravijo se kokošim uši popolnoma, a to na lahek način, ki prav nič ne stane.

10. Natiranje sadnih dreves z apnom.

Natiranje sadnega drevja z apnom, ki pa se mora vršiti ob pravem času, je kaj prospešno za rast, kakor tudi za rodovitnost drevesa. Tako drevo že na prvi pogled lahko razločiš od ostalih, kajti odlikuje se ne samo z gladko skorjo, marveč tudi zgodaj cvete. Apno prežene ves mrčes, ki navadno rad poklada svoja jajca za drevesno skorjo ter se v špranjah ugodno vzdržuje čez zimo. Radi tega se mora natirati drevo v jeseni, a to ne samo deblo, marveč tudi veje.

11. Da krava ostane breja.

Marsikateri gospodar se pritožuje, da mu krava ali telica noče ostati breja, marveč se neprestano poja in poja. To se godi najpogosteje takrat, če je žival dobro rejena. Da pridemo temu v okom, treba je, da se kravi ali telici takoj po skoku pušča na vratu. To sredstvo je izkušano ter se je vsikdar dobro obneslo.

12. Vremenski prerok, ki nič ne stane.

Zabijmo v zid žebelj, privežimo nanj kratko nit, a k njenemu spodnjemu koncu pa privežimo takozvani puh od kokošjega ali gosjega perja. Na to naredimo črto na zidu, kako daleč je ta puh dol segal. Ako se napravlja k dežju, pade puh pod to črto, ko pa se jame vedriti, jame se tudi puh dvigati. Ta puh prerokuje dež že na 6—8 ur naprej, isto tako tudi lepo vreme.

(Dalje prih.)

Sejmovi. Dne 27. novembra Poličanah (za svinje). Dne 30. nov. v Štrasu, pri Sv. Andražu v Slov. gor., v Rogatcu, Celju (tudi za konje) in na Bizeljskem. Dne 3. decembra na Spodnji Polskavi (za svinje), na Planini in v Konjicah.

Dopisi.

Iz Poličan. (Blag spomin.) Koncem lanskega leta je tukaj umrla deklica Marija Detiček, verna hči imovitih in krščanskih starišev, v okolici dobro znane, vsestransko izgledne in dobrotne hiše p. d. Jernejčeve. Pokojna je več let služila v Gradcu pri neki luteranski udovi, katera jo je po otročje ljubila, ker je bila zvesta in vsestransko izobrazena, ter jo je nerada iz službe pustila, ko je sla streč na smrt bolnemu očetju, nepozabljivemu, dolgoletnemu cerkvenemu ključarju Štefanu. Za dobrim očetom je precej podedovala, pa tudi sama, ker je bila za svoje potrebe varčna, si je v službi precej prihranila. V svoji oporoki je čez tisoč goldinarjev cerkvi in na dobre namene volila. Pobožna Mina se je v Gradcu zaobljubila sv. Srcu Jezusovemu, kateremu v čast je 350 fl. za oltar Srca J. v poličansko novo cerkev izročila. Ker pa za oltar ni pravega prostora, sta se omislili podobi Jezusovega in Marijinega Srca v lepi zidni kapelici. Ti podobi je izdelal kaj umetno in krasno podobar Stufleser. Fr. Gornik iz Št. Petra pri Mariboru pa je našo cerkev prav lepo in okusno slikal, da mu moramo častitati. Mož je priprost, domačin, dela

po ceni, ima 20letno prakso. Gosp. K. Tratnik nam je izdelal svetel luster prav v slogu cerkve. Da se Bogu zahvalimo za srečno končano stavbo, smo imeli zadnjo pobinkošno nedeljo slovesnost in blagoslovljenje imenovanih podob in slikarij. Zahvala srčna za to preč. gosp. kanoniku dr. J. Križaniču! Čast, slava in hvala pa Bogu, mil. knezoskofu, konsistoriju, okr. glavarstvu, duhovnim in svetnim dobrotnikom nove župne cerkve v Poličanah!

Izpred Dóbrave. (Beseda za važno družbo.) Letošnje leto je imela družba sv. Mohorja 71.540 udov. Častno in lepo! Vsak ud je dobil šestero knjig, lepih in poučljivih in to za 1 fl., reci: eden goldinar! Clovek bi mislil, da to skoraj ni mogoče. Zato pa bi bilo umestno, da bi se Mohorjani kazali hvaležne. Jaz imam za to predlog. Glejte! Ko bi vsak Mohorjan, ko se je za letošnje leto vpisati dal udom, poleg enega goldinarja plačal še 1 kr., reci: eden krajcar, nabrali bi za letošnje društveno leto 715 fl. 40 kr. Kaj pa s tem, vpraša radovedni čitatelj? Ta denar naj se pošilja družbi sv. Cirila in Metoda. Ta slavna družba naj bi te prispevke posebej izkazovala in je plodonosno zalagala v posebni zaklad (fond). Ko ta fond naraste do potrebne visokosti, naj se tam, kjer je najbolje potrebno, postavi kraju in času primerna šola družbe sv. Cirila in Metoda. Tako bi se Mohorjani izkazali hvaležne in družba sv. Mohorja bi poklonila svojej vrednej sestri, družbi sv. Cirila in Metoda primeren dar. — Ko sem se pred kratkim nekaj uric mudil v Ormožu, izvedel sem, da je tamošnji gospod župnik kot poverjenik družbe sv. Mohorja to misel z velikim veseljem pozdravil in da hoče od zdaj naprej pobirati gori navedene prispevke. Častiti gg. poverjeniki družbe sv. Mohorja, posnemajte ga! Vsak poverjenik naj pošlje v navedeni namen družbi sv. Cirila in Metoda vsako-leto vsaj toliko krajcarjev, kolikor je udov nabral za družbo sv. Mohorja! Če sleherni ud ne plati krajcarja, naj premožnejši in zavednejši založijo toliko več. Na delo gospodje poverjeniki in Bog blagoslovi Vaš trud!

Vekoslav.

Izpred Maribora. (Slovenščina jim smrdi!) Pred kratkim je vložil slovenski posestnik od Sv. Martina pod Vurbergom po nekem notarju prošnjo do mariborske »šparkase«, da bi mu izposodila malo svoto denarja. Ker pa je bila ta prošnja odbita, dasiravno ni bilo nikakega uzroka, saj se mu posestvo še pomnožuje s prikupovanjem, bil je posestnik prosilec vznemirjen ter se je napotil do že omenjenega zavoda, da poizve uzrok, zakaj mu ne dajo posojila. Na ta vprašanje dobi ta-le odgovor: »Ker imate slovenske kupne pogodbe, ne dobite posojila! Išcite si denarja pri vaših zavodih!« Ker pa je znano, da imate, dragi Slovenci, marsikak tisočak v mariborski »šparkasi«, torej se vam svetuje, ne nosite denarja tja, kjer ga poštenemu slovenskemu posestniku ne izposodijo, temveč vlagajte ga v slovenske zavode, ter si zapomnite zlate besede »Svoji k svojim!«

Kmet.

Z Zdol pri Kozjem. (Blagoslovljenje novega križa. — Nemška surovost.) Dne 14. nov. po večernicah so na hribčku rodbine Wolferlove v pričo precej ljudij blagoslovili naš kozjanski č. g. kaplan velik novi križ ter so pred blagoslovljenjem govorili o pomenu in znamenju sv. križa, da se je vsem pričujočim oko zasolžilo. Po blagoslovu so pevci zapeli lepo pesem od sv. križa. Križ je dala postaviti blaga rodbina Anton in Marija Wolferl. S tem lepim spominom sta si pridobila veliko zaslug v nebeskem Jeruzalemu! — Dne 19. nov. je šel v Kozjem neki mladenič iz bralne sobe. Kar na trgu ga ustavi zaraščen nemčuh, zareži se nad njim, po kaj da hodi v društveno sobo, začne ga zmerjati in suvati, da je bilo joj. Ali to zaslužijo naši pošteni fantje,

ki si bistrijo glave v bralni sobi, da jih potem dolgo-braditi nemčurji napadajo na ulicah? Nikakor ne! Sram ga bodi takega nemškega kulturonosca!

Z Dunaja. (Slovansko pevsko društvo na Dunaju) je imelo pred kratkim svoj 35. občni zbor. Društvo je ustanovljeno leta 1862. ter je najstareše slovansko društvo na Dunaju, ki ima nevenljivih zaslug za slovansko petje in glasbo. Društvo je sklenilo, prenarediti svoja pravila v tem, da se pomnoži odbor, da se zviša članarina podpornikov in da društvo izdaje v bodoče muzikalije ter si s tem pridobi novo vrsto udov, kakor n. pr. »Glasbena Matica« v Ljubljani. Mnogoštevilen občni zbor — bilo je čez 100 udov navzočih — volil je dosedanjega predsednika, g. Leona Bouchala, častnim predsednikom, svojega pevovodjo g. Mateja Hubada pa častnim udom. Mnogoletni predsednik in častni član društva, dvorni in sodni odvetnik g. dr. Jan Lenoch stavi predlog, da se častnim udom imenuje tudi g. Jak. Pukl, ker je ravno 20 let dovršil, odkar je bil izvoljen v odbor in ker si je za društvo pridobil mnogo zaslug. Ta predlog je bil enoglasno sprejet. Novim predsednikom pa je bil izvoljen g. dr. Matija Murko. Društvo šteje 173 pevcev in pevk, 113 podpornikov, 23 ustanovnikov, 17 častnih udov, med temi 12 Čehov, 3 Slovence, 1 Hrvata in 1 Srba.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. V državnem zboru je včeraj prišlo med poslanci do pretepa, da je več ranjenih. Pretep so povzročili Wolf, ki je s tuljenjem predsednika motil ter boja revolver potegnil iz žepa, Schönerer, ki je ministerski stol vrgel med slovanske poslance, in nemški profesor Pierše, ki je z nožem mahal okoli sebe. Fej to nemško kulturo! — Nižjeavstrijski deželni zbor je vsprejel postavo o deželni zavarovalnici proti ognju, ki že dne 1. dec. začne poslovati.

Štajarsko. V Gradcu imajo te dni dopolnilne občinske volitve. V ta namen so krščanski socijalisti priredili v soboto zvečer shod, na katerem bi naj govoril Dunajčan Axmann; ali socijalni demokratje so priložnost na shod in topli krščanske može. Ker 50 policajev ni moglo mokračev razgnati, prišle so tri kompanije Bosnjakov. Zaboden je bil socijalist Mlinarič, da je umrl, nevarno ranjeni so štirje delavci in dva policaja, lahko ranjenih pa več oseb.

Koroško. Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence priredi prihodnji shod v Domčalah blizu Beljaka dne 12. decembra — V Spod. Dravogradu so Slovenci pri občinskih volitvah sijajno zmagali v 3. in 2. razredu. Slava vrlim možem!

Kranjsko. Notarska kamora si je na zadnjem glavnem zboru izvolila za predsednika Ivana Gogola. — »Glasbena Matica« praznuje dne 8. dec. 25letnico svojega obstanka — Nemci v Ljubljani dobijo lastno gledališče, kateremu bode botra kranjska »šparkasa«.

Primorsko. Neki 68letni Knez je v Gorici smrtno ranil tajnika dr. Vecchija, Laha, ker mu je več tisočakov zapravlil. — V Pulju so zaprli tri nevarne laške anarhiste ali prekucuhe, ki so se dolgo časa ondi skrivali.

Hrvatsko. Rečani so že pod madjarskim klobukom. Vlada Banffyjeva je ukazala, da vse ogerske postave imajo veljavo na Reki, in s tem je reška samouprava uničena. Vsled tega so Rečani sila razburjeni. — V Zagrebu začne izhajati trikrat na teden časnik »Narodna misao«. — Bosna in Hercegovina se boja prihodnje leto popolnoma pridružita Avstro-Ogerski.